עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פ"ח מה' מקוואות הלכה ב' סמ"ע ס"ק ס' קסא סעיף ח:

לה ב מיי' פ"ט מה' כלאים הלכה מ:

לו ג מיי' פ"ו מהלכות ברכות הלכה יז סמ"ע סעיף כז סי' קסד סעיף ח:

מגנה

דעות טובות בדר דיכן נדיק לדבר האיסר בטילת יבש ל"ר: • חולין • תרומה

נוטל

דינו טל רב: נוטל אומר את טמא ידיו טהרות ומתנה עליהם כל היום כולו [לף מא]

ויחלק וי"ל דה"ק ש"מ אין מזמנין על הפירות פירוש אין חובה לזמן על הפירות אפילו כשהן שלשה מדלא נתנו לו ואין חילוק בפירות בין ג' לב' ואכתי לא ידעינן אם יכול לזמן בשנים בפת או בפירות אפילו בג' או אסור כמ"ד אם רצו לזמן אין מזמנין אלא מדברים כל חד וחד לחודיה שמע מינה דמלוה ליחלק דאם איתא דמותר לזמן לא היה מברך כל אחד לעצמו אלא היה מברך אחד לחברו ואומר נברך שאכלנו משלו כדי להוסיף שבח למקום ואכתי לא ידעינן אלא שבשנים אסור לומר נברך שאכלנו משלו אבל בלא נברך שמא יכול אחד לברך ולפטור חברו אבל מדתניא שנים שיושבו מונה ליחלק בד"א כו' אלמא דבשנים יודעים לברך חייבים שניהם לברך וא"ת ומ"ש ברכה דבסוף דכל אחד מברך לעצמו מברכה דבתחלה דאחד מברך לכולן כדמוכח בכילד מברכין (ברכות דף לט.) גבי תלמידי (דרב) דהוו יתבי קמיה דבר קפרא ואייתו קמייהו פרגיות כרוב וזורמסקין ונתן בר קפרא רשות לאחד מהן לברך ובסוף אלו דברים (שם דף נ.) תניא היו יושבים בבית המדרש הביאו מאור לפניהם בית הלל אומרים אחד מברך לכולן ובפרק כילד מברכין (שם מב:) תנן גבי מוגמר דאחד מברך לכולן ויש לומר דשאני ברכה דלכתחלה שכל אחד מרויח באותה ברכה שע"י כן מזתרין לאכול וליהנות לפיכך מלגרפין לה אבל בסוף שכבר אכלו לא מלגרפין והא דאמרינן בפרק כילד מברכין (שם דף לז:) רבן גמליאל וזקנים שהיו מסובים בעליה בירחו והביאו לפניהם סותבות ואכלום ונתן ר"ג רשות לר' עקיבא לברך וקפץ וברך ברכה אחת מעין ג' הייט משום דר"ג לטעמיה דאמיר להו כפת דקאמר התם כל שהות מז' המינים רבן גמליאל אומר ג' ברכות ואע"ג דר' עקיבא ברבן סבירא ליה דאמרי ברכה אחת מעין ג' לא בשביל להוציא טלם ברך אלא ברך לעצמו בקול רם להודיע להם דהלכה כרבן ומה שאין אנו טהגין עכשיו לברך בתחלה אחד לכולן אלא בפת לחודיה לפי שאין אנו קובעים עצמן להסב על היין ועל הפירות ואפילו גבי פת תנן בכילד מברכין (שם דף מב.) היו יושבין כל אחד מברך לעצמו היסבו אחד מברך לכולן וגבי יין פליגי התם בגמרא (דף מג.) רב ור' יוחנן דרב סבר לא מהניא ליה היסבה ואיכא דאמרי לא בעיא היסבה ור' יוחנן אמר מהניא ליה היסבה ומיהו צריך עיון דפשט המשנה משמע דמיירי בברכה דלכתחלה ובגמרא משמע דמיירי בברכה דבסוף גבי תלמידי דרב דאמרי ניכול לחמא אהכר דיקב בתר דכריכו יתבי וקא מבעיא להו היסבו אין לא היסבו לא או דלמא כו' משמע דלכ"ע דברכה דלכתחלה הוה פשיטא להו דלא בעי היסבה דלא נסתפקו אלא לברכה המזון לבתר דכריכו ועוד דאי בברכה דלכתחלה פליגי רב ורבי יוחנן לרב מ"ש יין ממוגמר ואור דאחד מברך לכולן וי"ל משום דמוגמר ואור בא להם הנאה בבת אחת אבל קשה דבהדיא אמר התם יין לאחר המזון אחד מברך לכולם ואע"ג דאיכא למימר דשאני התם דמנו דמהניא היסבה לפת מהניא גמי ליין דהכי נמי משני התם כי פריך ליה לרב מברייתא דאורחין מ"מ הוה ליה לאקשויי טפי לרב ממתניתין ולשנויי הכי אלא להכי לא פריך ליה ממתניתין דעל כרחך איירי בברכה דמתחלה דומיא דיין שבתוך המזון אבל ברייתא ע"כ איירי בברכה דבסוף מדבעי היסבה ולפי זה בברכה דלכתחלה לא בעי לאקבועי דוכתא לא בפת ולא בשאר דברים ובברכה דבסוף בעי לאקבועי דוכתא בין בפת בין בשאר דברים דהלכה כרבי יוחנן ומיהו יש לישב כולה מלתא בברכה דבתחלה והא דפריך לרב מברייתא ולא ממתניתין משום דמברייתא פריך לתרי לישני דרב ומה שלא נסתפקו תלמידי דרב עד אחר המזון לפי שבתחלה לא בא בבת אחת לנהר דיקב אלא היו מתקבצין שם ליטע משם בבת אחת וכל אחד שהיה מגיע שם היה יושב ואוכל והיה מברך לעצמו והא דמייתי שם ראיה ממתניתין דמיירי בברכה דלכתחלה אע"ג דברכת המזון בשנים מצוה ליחלק ודבתחלה אחד מברך לחבירו מ"מ מייתי ראיה דכי אמרי ניזול ונכמה בדוכתא פלוני דהיסבה דמיא והוי קביעות ובכל מקום שהאחד מברך לכולם בין ברכה ראשונה בין ברכה אחרונה אין מברך אחד לכולם עד דקביעי: **וכל** דבר שאולן בטבילה מולן בגטילת ידים בגטילת ידים ורגלים במקדש עד הפרק וכל דבר שחוצץ בטבילה בגוף חוצץ בגטילת ידים לחולין ובקידוש ידים ורגלים במקדש אמר רב עד כאן לחולין עד כאן לתרומה ושמואל אמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לחומרא ורב ששת אמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לקולא אמר בר הדיא הוה קאימנא קמיה דרבי אמי ואמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לחומרא ולא תימא רבי אמי משום דכהן הוא דהא רבי מישא בר בריה דרבי יהושע בן לוי הוא ליואי ואמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לחומרא אמר רב נוטל אדם את שתי ידיו שחרית ומתנה עליהן כל היום כולו אמר להו רבי אבינא לבני

פקתא

עד הפרק. קידוש ידים ורגלים בטבילה. עד הפרק. כל דבר שחוצץ בטבילה בגוף חוצץ בגטילת ידים לחולין. וקידוש ידים ורגלים במקדש. אמר רב עד כאן לחולין. עד כאן לתרומה. ושמואל אמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לחומרא. אמר רב ששת אמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לקולא. אמר בר הדיא הוה קאימנא קמיה דרבי אמי ואמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לחומרא ולא תימא רבי אמי משום דכהן הוא דהא רבי מישא בר בריה דרבי יהושע בן לוי הוא ליואי ואמר עד כאן בין לחולין בין לתרומה לחומרא. אמר רב נוטל אדם את שתי ידיו שחרית ומתנה עליהן כל היום כולו. אמר להו רבי אבינא לבני פקתא

רבינו גרשום

לשרות (ז"ל היא) פליגא דרב נחמן דאמר רב נחמן כו' כלומר דאמר' רוצה לישלידיו לא שבקינן לה: לחולין עד לפרק' עד פרק חולין של אצבעות: לתרומה עד פרק שני • לקדוש ידים ורגלים במקדש עד לפרק שלישי: עד כאן לחולין כלומר עד פרק ראשון לחולין עד פרק שני לתרומה: ה) ושמואל דאמר ע"כ בין לחולין ובין לתרומה לקולא • כלומר עד פרק ראשון: לחומרא • עד פרק שלישי: לבני

ה) לכאורה נ"ל דרב ששת דאמר וכו' ואמנם אפשר דרבינו פיס גורס כדברי שמואל בין לתרומה לקולא.

[ערכין יט: תוספתא דידים פ"ב]

"עד הפרק" הנני שבאמצע אלבעות דכיון דמשום סרך תרומה בעלמא הוא, דיו אם נטל במה שנוגע במאכל דהייט לחלי אלבעות לתרומה עד הפרק • פרק השלישי והוא בגב היד: קידוש ידים ורגלים מן הכיור: עד הפרק • העליון מקום חבור היד והזרוע: עד לחולין • מרחה היה בידו כמו שפירשתי: ושמואל אמר • פרק החולין והתרומה שוין ולחומרא בפרק השלישי והוא שבגב היד: משום דכהן הוא • ורגיל בתרומה לפיכך החמיר על עצמו להרגיל אף בחולין כן כדי שיהא רגיל בה: ומתנה • לאכילה ובלבד שיהא מלטנפש ומלטמאם: פקתא

[ערכין יט: תוספתא דידים פ"ב]

ג"ל שפרישים לרב ששת מכו"ם

[וש"ש תוס' שבת נב. ד"ה במרפקו וכו']

בשר שבזרוע כמו (כ"ב דף ה') קיבורת דאסיגא שהוא לשון קבולת תמריס* : **נוטל** אדם ידיו שחרית ומתנה עליהן כל היום • תימה דאמרינן בערבי פסחים (דף קו:) הנוטל ידיו לא יקדש משום דקידוש מפסיק בין נטילת ידים לסעודה ואמר בפרק אלו דברים (נדרים נב:) ב"ה אומרים מונין כוס ואח"כ נטלין משום דתיכף לנטילת ידים סעודה והשתא הא מוטיל תנאי אפילו כל היום ואומר ר"ת דהני מילי כשמתנה שחרית ועוד י"ל דאע"ג דמועיל תנאי לרב אף שלא בשעת הדחק הייט אם אין מים בסמוך לו אי נמי יש לו ולריך לדברים אחרים :

הלי